

Toimintaterapia ja työkykykoordinaattori

- ❖ Toimintaterapian taustaa
- ❖ Moniammatillinen yhteistyö tt:n näkökulmasta
- ❖ Toimintaterapia työterveyshuollossa
- ❖ Työterveysyhteistyön kehittäminen
- ❖ Työkykykoordinaattorin tehtävät ja sijoittuminen

Toimintaterapian taustaa

Toiminnan analysointi erottaa toimintaterapeutit muista toimintaa käyttävistä ammattilaisista.

Toiminta pilkotaan osiin, jotta sitä voidaan porrastaa ja soveltaa tai muokataan ympäristöä toiminnan mahdollistamiseksi.

Toiminnan analysoinnissa on useita eri näkökulmia kontekstin mukaan.

Toimintaterapian taustaa

Toimintakokonaisuudet:

- Ihmisen elämän eri toiminnat
- Itsestä huolehtiminen, asiointi ja kotielämän toiminnat, koulunkäynti ja opiskelu, työkyky ja työssä suoriutuminen, yhteiskunnallinen osallistuminen, vapaa-ajan toiminta, leikkitoiminta sekä levon ja ajankäytön tasapaino.

Taidot:

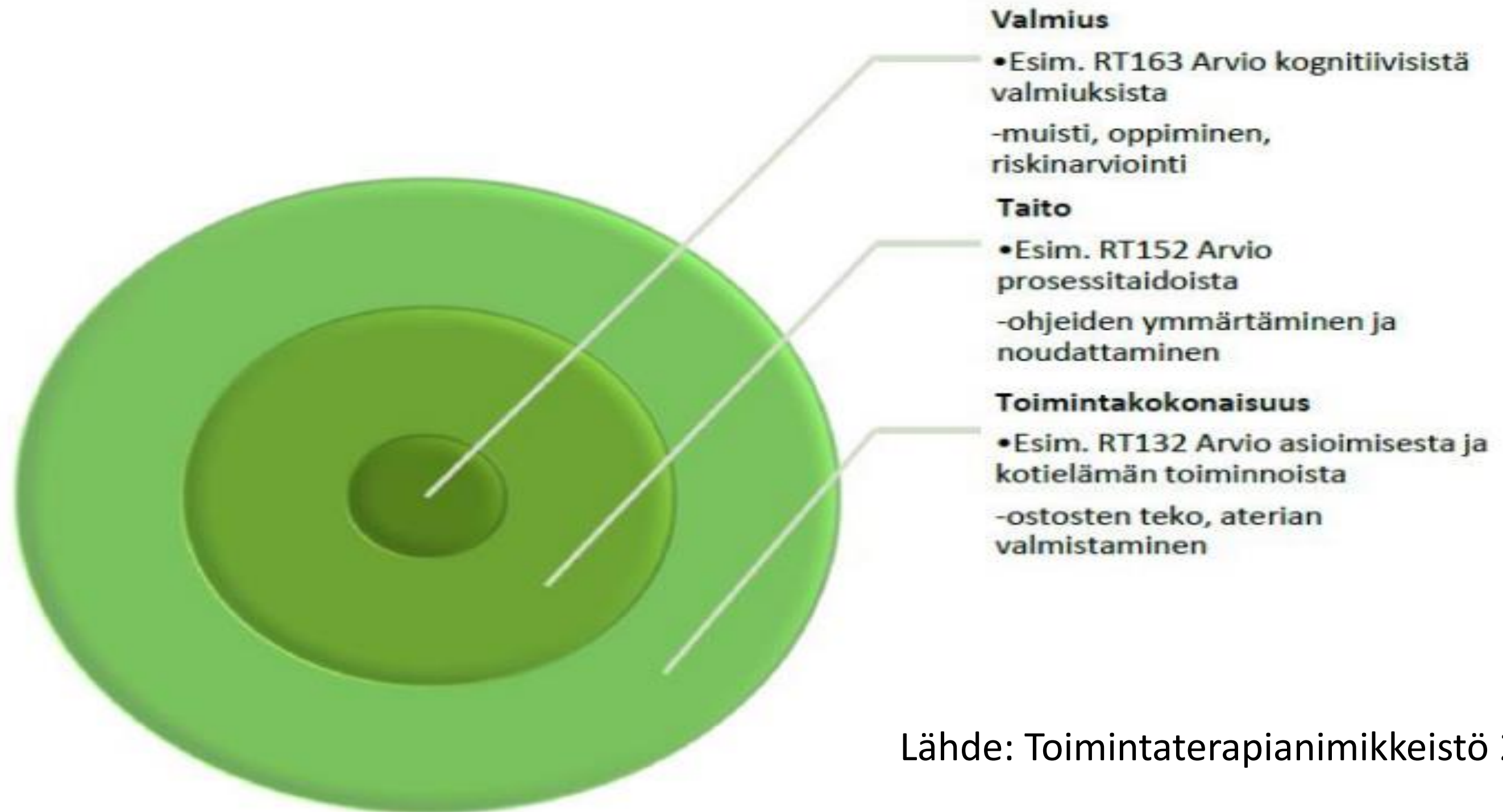
- Ulospäin näkyvä ja havaittava toiminta
- Motoriset, prosessitaidot, psyykkiset, sosiaaliset, eettiset ja kivunhallinnan taidot.

Valmiudet:

- Ihmisen ominaisuuksia, joiden avulla havaittava toiminta eli taito mahdollistuu.
- Sensoriset, motoriset, kognitiiviset, psyykkiset, sosiaaliset ja eettiset valmiudet.

Ympäristössä toimiminen:

- Ihminen ja ympäristö ovat jatkuvassa vuorovaikutuksessa.
- Toimintaa mahdollistavia tekijöitä ovat palvelut, apuvälineet ja ortoosit
- Fyysinen, sosiaalinen ja kulttuurinen ympäristö.

Lähde: Toimintaterapianimikkeistö 2017

Toimintaterapian taustaa

Moniammatillisen työn esimerkkejä:

- Autolla ajaminen:
  - Tarvitaan renkaat, penkit, runko jne. vrt. lihakset, motoriset taidot
  - Tarvitaan akku, ohjaus ja ratti jne. vrt. kognitiiviset, psyykkiset taidot
  - Tarvitaan kuljettaja vrt. prosessitaidot (toiminnan ohjaus), jotta saadaan auto kulkemaan haluttuun suuntaan ja halutulla nopeudella
- Case: AVH-kuntoutuja, FT, TT -> käveleminen, palapeli

Toimintaterapia työterveyshuollossa, omat kokemukset

- Työkyky ollut osa työtä lähes koko työuran ajan
- 2015 Työterveyshuollon pätevyys
- Yhteistyö paikallisen TTH:n ja suuren teollisuuden toimijan kanssa, TT osaksi työterveyshuollon toimintasuunnitelmaa
- Sisällöt:
  - Työkyvyn arvioinnit: käden arviointi: tunto, otteet (toistettavuus, kestävyys, voima), hienomotoriikka, visuaalisen hahmottamisen arviointi
  - Simulaatiot, työtehtävääanalyysi
  - Terapia: käden kuntoutus, CRPS, rannemurtuman jälkitilana

Toimintaterapian ja työterveysshuollon välinen yhteistyö

- Omat kokemukset:
  - Työntekijänä itse
  - Yksin yrittäjänä
  - Työnantajana: työpaikkaselvitys, toimintasuunnitelman laatiminen
  - Palveluntuottajana: tt osa TTH:n toimintasuunnitelma
  - Yritysten ja TTH:n välisen työterveysyhteistyön tuki

Työterveysyhteistyön kehittäminen

- **Näin kehität työterveysyhteistyötäsi-opas, Työterveyslaitos**
- Auttaa työpaikkoja ja työterveyshuollon toimijoita kehittämään työterveysyhteistyötä
- **Toimintamalli mielenterveyttä tukevaan työterveysyhteistyöhön**
- **Mieli ry ja Työterveyslaitos**
- toimintamallin avulla työpaikan ja työterveyshuollon toimijat voivat kehittää työterveysyhteistyön sisältöjä ja käytäntöjä.
- auttaa vahvistamaan mielen hyvinvointia ja ehkäisemään ongelmia.
- **Yhdessä enemmän –webinaarin, 29.11.2022. Maksuton tilaisuus. Työterveyslaitos.**
- Aiheena: toimiva ja vaikuttava työterveysyhteistyö sekä työterveysyhteistyön hyödyntäminen osana työkykyjohtamista.

- Tehtävät:
  - Antaa tietoa ja ohjausta työllistymiseen ja työssä jatkamiseen liittyvissä palveluissa. Huomioi osatyökykyisen tavoitteet ja koordinoi palveluja tarpeen mukaan.
  - Sosiaaliturvaan liittyvät etuudet
  - Kuntoutuksen vaihtoehdoista tiedottaminen
  - Koulutusmahdollisuuksista ja työvoimapalveluista tiedon välittäminen
- Sijoittuminen palvelujärjestelmässä:
  - Työpaikoilla yrityksissä yksityisellä ja julkisella sektorilla
  - Terveystieteiden ja sosiaalipalveluissa eri yksiköissä, työterveyshuollossa
  - TE-palveluissa, järjestöissä ja oppilaitoksissa.

Esityksessä olleet lähteet

- Hautala T., Hämäläinen T., Mäkelä L. & Rusi-Pyykönen M. 2019. Toiminnan voimaa, toimintaterapia käytännössä. Suomen toimintaterapeuttiliitto.
- Savolainen T. & Aralinn V. (toim.). 2017. Toimintaterapianimikkeistö. Nimikkeistöt ja luokitukset. Kuntaliitto
- <https://www.toimintaterapeuttiliitto.fi/site/assets/files/2411/toimintaterapianimikkeisto.pdf>
- Jakunaho J. & Kaivosoja M. 2016. Toiminnan analysoinnin oppiminen - esimerkkitoimintana valokuvaus, Toimintaterapian tutkinto-ohjelma, Oulun ammattikorkeakoulu
- Laatikainen T. 2022. Työkykykoordinaattorikoulutus luentomateriaali. 14.2.2022 Karelia ammattikorkeakoulu.
- STM. 2021. Työkykykoordinaattorikoulutus alkaa ammattikorkeakouluissa. Tiedote. Julkaistu 11.3.2021.
- Yhdessä enemmän-webinaari. Työterveyslaitos. 29.11.2022. Maksuton.
<https://www.ttl.fi/koulutus/webinaari/yhdessa-enemman-vaikuttavuutta-tyoterveysyhteistyon-kehittamiseen>
- Työterveyslaitos. 2022. Näin kehität työterveysyhteistyötäsi. Opas. <https://www.julkari.fi/handle/10024/145493>.
- Työterveyslaitos & Mieli ry. 2022. Toimintamalli mielenterveyttä tukevaan työterveysyhteistyöhön.
<https://hyvatyo.ttl.fi/mielityo/toimintamalli-tyoterveysyhteistyohon/>